

Sloterdijkermeer

zomer 2023

Natuurlijk tuinieren

Ons bestuur

Volkstuinvereniging Sloterdijkermeer (VVS) Sloterdijkerweg 20, 1014 CB Amsterdam
Website www.sloterdijkermeer.nl, tel. 020-6827719 (antwoordapp.)

Bestuur VVS		bestuur@sloterdijkermeer.nl
Voorzitter	Hans van Woerkom	voorz.bestuur@sloterdijkermeer.nl
Secretaris	Nina Schat	bestuur@sloterdijkermeer.nl
Penningmeester	Steven Pasman	penningm.bestuur@sloterdijkermeer.nl
Algemeen bestuurslid	Hester Lensink	bestuur@sloterdijkermeer.nl
Algemeen bestuurslid	Han Schouten	bestuur@sloterdijkermeer.nl
Algemeen bestuurslid	Klaas de Waart	bestuur@sloterdijkermeer.nl
Algemeen bestuurslid	Harm Wassink	bestuur@sloterdijkermeer.nl

Spreekuren bestuur en commissies

Zie de Bestuursmededelingen in dit nummer van het ledenblad

Openingstijden winkel

Maart	elke zaterdag van 11.00 tot 12.00 uur
April t/m augustus	elke zaterdag van 10.00 tot 12.00 uur
September t/m november	elke zaterdag van 11.00 tot 12.00 uur
Mei t/m augustus	elke woensdagavond van 19.00 tot 20.00 uur

Openingstijden vuilniscontainers

Op zondag van april tot september	tussen 16.00 en 17.00 uur
Op woensdagavond van april t/m augustus	tussen 19.00 en 20.00 uur

Afspraken

- Eigen veiligheid eerst. Maar denk ook aan de burens en medetuinders.
- Vervang uw gaslangen op tijd.
- **Beheerdersploeg:** Als iets kapot is: 0610954432 Dit geldt niet voor defecten op de eigen tuin, zoals riolering of waterleiding, die moet je zelf oplossen.

Handige adressen

Alarm	tel: 112 (zeer urgent)
	tel: 0900 - 88 44 (minder urgent)
Spoeisende hulp	OLVG-West
	Jan Tooropstraat 164
	1061 AE Amsterdam
	tel: 020 - 510 89 11
Politie	Hoofdweg 785
	tel: 0900 - 88 44 (lokaal tarief)
Brandweer	tel: 020 - 555 6666
Dierenambulance	tel: 020 - 626 21 21
Dierenspoedkliniek	Isolatorweg 45
	1014 AS Amsterdam
	tel: 020 - 7400600 (altijd eerst bellen)

Joep Paulussen deed zeven voorstellen voor een VVS logo.

Sloterdijkermeer

Inhoud

VVS-info	2
Redactioneel	
Bestuursmededelingen	4
Agenda's	6
Nieuws van de tuin	8
Wat is Natuurlijk Tuinieren eigenlijk?	10
Over het behalen van het Keurmerk Tuinieren	11
Biodiversia	12
Weetjes	16
Achterzijde	19

Redactioneel

Het zomernummer van ons ledenblad verschijnt altijd in mei, dat is niet helemaal zoals de seizoenen in Nederland lopen. Want als de redactie dit stukje schrijft, is het eind april. En met buiten temperaturen van tien graden overdag lijkt de zomer nog heel ver weg, zelfs de lente. Het spreekwoord 'April doet wattie wil' slaat de spijker op z'n kop. Nederland beleeft in 2023 een koude aprilmaand met kwakkelweer. We hopen dat wanneer op 14 mei de Algemene Ledenvergadering wordt gehouden het weer definitief de goede kant op is gegaan met temperaturen die bij de meimaand horen.

Die Algemene Ledenvergadering wordt voor het eerst 's ochtends om 11 uur gehouden. Dat tijdstip was een voorstel op de laatste ALV van 20 november 2022. Tuinders kunnen dan bij mooi weer de hele middag lekker in de tuin zitten. 14 mei 2023 is het ook nog een keer Moederdag. De commercie zal deze gelegenheid zeker aangrijpen om Moederdag te promoten en de fleurigste cadeau's voor te stellen. Zelf denk ik (Ton D) met enige heimwee terug aan de gedichten die ik op de Lagere School uit moest schrijven om die op Moederdag thuis voor te dragen en in de eerste klas mochten we zelfs als cadeau kleeverschilderen. Jullie hebben een uitnodiging voor de ALV met Agenda en Bijlagen op 24 april via de e-mail ontvangen. Bijlage 3 is een flink stuk met de titel 'Zelfscan VVS voor het Keurmerk Natuurlijk Tuinieren'. Daar zit het verhaal achter van de Keurmerkcommissie, die om het AVVN-Keurmerk voor VVS te behalen een inventarisatie heeft gemaakt van hoe het er op VVS met natuurlijk tuinieren voor staat. Die Zelfscan is gortdroog, het zijn tien tabellen met een inleiding en een nawoord over wat de Keurmerkcommissie speerpunten vindt om in dit seizoen aan te pakken. Om jullie voor dit onderwerp te enthousiasmeren heeft de redactie in dit zomernummer ook uitgebreid aandacht besteed aan 'Natuurlijk Tuinieren'. Dit ledenbladnummer wordt op de tuin rondgebracht vlak voor de ALV wordt gehouden. Wil je goed geïnformeerd bij Agendapunt 3 aansluiten dan is het handig om onze artikelen over natuurlijk tuinieren te lezen. Verder in dit nummer een interview met een nieuwe tuinder. Wij wensen jullie veel leesplezier en lenteweer en een goede vergadering op 14 mei.

Deadline insturen kopij voor het volgende nummer 1 augustus.

Colofon

Redactie: Ton Dujardin, Annemarie Geleijnse (web), Jos Koene (IT), Annet Kraan, Nina Schat (bestuursafgevaardigde) Milena Spaan (vormgeving) en Iris de Veer. Logo's VVS: Ontworpen door Joep Paulussen **Fotografie:** Coverfoto (Nachtegaallaan met zitje gemaakt door Guido Dorbeck): Iris de Veer. Foto's: Ton Dujardin (tabel bij Zelfscan), Peter Kuik (Agenda Kantinecommissie), Iris de Veer (oa bij Wat is natuurlijk tuinieren eigenlijk? en foto's bij interview met Yvonne van Mol door Iris de Veer en Yvonne van Mol en we maakten gebruik van copyrightvrije shutterstockfoto's. Achterzijde: Foto en tuin van Annet Kraan. **Druk:** Editoo. oplage 300 stuks. Deze oplage wordt op de tuin rondgebracht.

Bestuursberichten

Met de Algemene Ledenvergadering over een paar dagen was het Bestuur niet erg gemotiveerd om alle mededelingen die voor 14 mei op de kalender staan nu hier te herhalen. Daarom hier wat algemene mededelingen.

Werkuren op zaterdagmorgen

Het rooster voor de werkuren op zaterdagmorgen is aan alle tuinders rondgestuurd, maar is ook te downloaden via onze website www.sloterdijkermeer.nl (achter de inlog).

Wanneer je bent ingeroosterd en je kunt niet komen, dan moet je dit afmelden uiterlijk om 9.45 uur op de zaterdag van de werkuren door het inspreken van de voicemail 020-6827719. De zaterdag daarop haal je vervolgens de dienst weer in.

Inloopsprekuren bestuur en commissies

De data voor de inloopsprekuren van bestuur en commissies in 2023 staan op de website. Hier ook een overzicht:

Woensdag 3 mei van 19.30-20.30

Woensdag 17 mei van 19.30-20.30

Woensdag 7 juni van 19.30-20.30

Woensdag 21 juni van 19.30-20.30

Woensdag 15 juli van 19.30-20.30

Woensdag 19 juli van 19.30-20.30

Woensdag 2 augustus van 19.30-20.30

Woensdag 16 augustus van 19.30-20.30

Woensdag 6 september van 19.30-20.30

Wonen op de tuin

Zoals bekend mag je als tuinder vanaf 1 april weer op de tuin wonen. Wanneer je echter vrienden/familie wilt laten slapen in je tuinhuis (b.v. tijdens je vakantie), is daar voorafgaande toestemming van het bestuur voor nodig. Deze kan aangevraagd worden via bestuur@sloterdijkermeer.nl.

Vermeld daarbij de periode, de naam van de oppasser en zijn/haar mobiele telefoonnummer.

Ten overvloede: commerciële verhuur/gebruik van tuin en tuinhuis is nimmer toegestaan.

Contactgegevens EHBO-ers

Loes Bolle	Wie 15	0651010340
Ulrik van Estdorff	Faz 6	0653396952
Peter Floor	Wie 22	0640485481
Wil Kok	Vin 22	0655136622
Arie Koorevaar	Wie 3	0652612556
Tineke Kuik	Gru 10	0628531257
Raymond Lagerweij	Lee 23	0616895838
Hans van Woerkom	Faz 18	0620889049

Workshops Sloterdijkermeer 2023

Zat 18 mrt Welkom voor **nieuwe leden**, en leden die wat meer info willen over wat het nou betekent om lid te zijn van een (volkstuin)vereniging. Je krijgt info en een rondleiding langs alle belangrijke plekken op ons tuinpark. Met Marcel en Marlies

Zat 01 april Het seizoen is net begonnen. Kun je al wat gaan **zaaien**? En mag dat meteen in de koude grond, of begin je binnen met opkweken. Stefan komt wat vertellen over het zaaien in je tuin.

Zat 15 april Een goede **bodem** is van levensbelang voor ons als tuinders. Iris komt vertellen over hoe goed om te gaan met onze veengrond, wat wil en kan er wel groeien en wat niet. Hoe verbeter je de bodem zodat er voldoende leven en voeding in zit wat beter is voor de planten de waterhuishouding verbeterd. Dus minder verdroging en minder plassen.

Zat 29 april We zijn allemaal volop bezig op de tuin en dat betekent ook **tuin afval**. Hoewel, afval... je kan er ook iets nuttigs mee doen. Composteren bijvoorbeeld. Er zijn net zoveel meningen over composteren als er tuinders zijn. Marelies vertelt hoe zij het doet en neemt jullie mee naar andere tuinders en hun composthopen.

Zat 13 mei Op de tuin heb je **gereedschap** nodig en dat gereedschap heeft onderhoud nodig. Peter weet hier alles van en komt jullie graag vertellen hoe je je tuin gereedschap goed houdt, en zelf kan onderhouden.

Zat 27 mei Aan de rand van het voetbalterrein hebben jullie vast de moestuin gezien die daar sinds een paar jaar ligt. Dit zijn de **soeptuinen**. Sander is daar bijna dagelijks te vinden en vertelt waar de gekweekte groente voor gebruikt wordt en wat hij ondertussen aan kennis heeft opgedaan over moestuinieren.

Zat 10 juni Biodiversiteit: Iris geeft nog een workshop over hoe je door je manier van tuinieren bij kunt dragen aan de biodiversiteit op de tuin. Dus hoe krijgen we een grotere verscheidenheid aan planten, insecten (Denk aan bestuivers, plaagbestrijders en vlinders), vogels en andere dieren. En hoe kunnen we als tuinders op deze manier bijdragen aan een beter klimaat.

Zat 24 juni In aanvulling op de workshop van vorige week komt David vertellen over **insecten**. Hoeveel soorten er zijn, hoe belangrijk ze zijn voor alles wat groeit en bloeit (en ook voor onze voedselvoorziening) en voor de dieren op de tuin. En wat kun je zelf als tuinder doen om je tuin vriendelijk voor insecten te maken?

Zat 8 juli Natuurlijk tuinieren. We zijn nog op zoek naar een tuinder met een natuurlijk tuin die haar of zijn kennis wil delen.

Zat 22 juli Veel tuinders hebben een **vijver** op de tuin. Er zijn verschillende manieren om een vijver vorm te geven. Met of zonder kuip, met of zonder verbinding met stromend water en nog veel meer. David vertelt over zijn eigen vijver, de planten die er groeien, de beesten die er vertoeven en hoe je de balans in je vijver goed kan houden.

Zat 2 sept Soeptuinen en oogsten. Meer info volgt.

Nieuws van de tuin

Goed nieuws: Genoeg handtekeningen voor referendum Hoofdgroenstructuur (HGS)

De initiatiefnemers van het referendum over de bescherming van groen in Amsterdam ontcurkten de champagne. Binnen drie weken zijn de benodigde 10.000 steunhandtekeningen binnengehaald. Dat is voor ons als volkstuinders ook weer een zorg minder. Hoe zat het ook al weer:

Gemeenteraad wil kleinere Hoofdgroenstructuur

Dat is niet goed voor de stad. Daarom steunen steeds meer stemgerechtigde Amsterdammers de komst van het referendum om het groen wél en beter te beschermen. De wethouder en de meerderheid van de gemeenteraad beweren dat zij meer groen in de Hoofdgroenstructuur (HGS) willen opnemen. Het Team Referendum heeft de huidige en de nieuwe Hoofdgroenstructuur met elkaar vergeleken. En wat blijkt? De gemeente gebruikt slimmigheidjes. De gemeente telt voortaan wél de berm langs de snelwegen, alle

stadsplantsoenen en het water in de stadsparken mee. Zelfs groen op daken en groen tussen de tramrails willen ze meetellen. Aangezien dit groen over het algemeen geen hoge natuurwaarden heeft, telde de gemeente deze gebieden tot nu toe nooit mee in de HGS. Door dat nu wel te doen, lijkt het alsof de nieuwe HGS wordt uitgebreid, maar het tegendeel is het geval. Zo blijkt uit de harde cijfers.

Minder volkstuinen, minder sportparken, minder struinnatuur...

Als dit referendum geen succes wordt, gaat de voorgestelde nieuwe HGS gelden. Dat betekent dat Amsterdam in de toekomst minder groen zal overhouden: 5 % minder volkstuinen (!!) en schooltuinen, 2% minder stadsparken, 2% minder sportparken en ten minste 6% minder ruigte en struinnatuur. Alleen het polderlandschap van Oud Osdorp en in Noord lijkt op papier met 13% toe te nemen, maar dat komt alleen maar doordat het water in Noord nu wél wordt meegerekend en voorheen niet. Daarnaast wil de gemeente in de toekomst "flexibeler omgaan met regels" in de Hoofdgroenstructuur, (lees: makkelijker groen kunnen onttrekken) terwijl het

juist belangrijk is om de huidige regels aan te scherpen. Dus als je volkstuin en je stadsgroen je lief is stem dan bij het referendum tegen deze plannen.

Het slootwaterpeil en de kunstwand voor IJsvogels

In maart heeft tuinder Jaap Glas een filmpje op zijn Youtube 'Vinkesloot' over het slootwaterpeil op ons complex gezet:

<https://www.youtube.com/watch?v=ZVK-WWZ-AO4>

slootwaterpeil

jaap vinkesloot
16 subscribers

Kort geleden heeft hij ook een video over onderhoud van de kunstwand voor ijsvogels geplaatst: <https://www.youtube.com/watch?v=yoYeK4s-FUBU>

Haiku van de Kroosharker

die krentenboom toch
is ie in alle stilte
stiekem weer ontploft

Natuurlijk tuinieren wat is dat eigenlijk?

Oeverplanten mooi bij een schone sloot: dotterbloemen

door Iris de Veer

De cirkel: geen mier, geen merel

We gaan met ons park voor het certificaat natuurlijk tuinieren. Je denkt misschien: hoezo zou je ook niet natuurlijk kunnen tuinieren?? Dan heb je een puntje want in zekere zin is tuinieren altijd natuurlijk, natuurlijk, even afgezien van kunstgras. Met natuurlijk tuinieren bedoelen we eigenlijk ecologisch tuinieren. Ecologisch betekent dat je rekening houdt met de samenhang van al wat leeft. Bijvoorbeeld: je kunt wel denken: vogeltjes leuk, maar mieren die moet ik niet. Maar zonder mieren hebben jouw vogeltjes geen mierenbad. Vogels zoals merels gaan af en toe eens lekker op een mierenhoop zitten om de mieren de kans te geven de parasieten (mijten, luizen) tussen hun veren uit te pulken. Eten voor de mieren en een gezonder lijf voor de merel. Jarenlang hebben boeren en tuinders gif gespoten, omdat ze last hadden van insecten die hun oogst aanvraten, maar dat gif roeit zoveel insecten uit dat er nu een gebrek aan bestuivers dreigt. Dat wil je dan ook niet als boer of tuinier. Sterker nog dan kun je niet meer boeren of tuinieren. Je kunt de mollen verjagen, omdat je zo'n hekel hebt aan molshopen, maar vervolgens heb je last van engerlingen, die niet door de mol verslonden worden. Ook wordt je bodem na enige tijd zo hard als cement en staan er plassen in je grasveld, omdat de gangen van de mol ontbreken om regenwater af te voeren. Zo langzamerhand hebben we door schade en schande geleerd dat we niet zomaar straffeloos één beestje of één plantje uit de cirkel van het leven kunnen knippen. We maken snel meer stuk dan ons lief is. Of liever, dat hebben we al gedaan.

aanbevolen literatuur

Planten zonder gif

Natuurlijk, of ecologisch, tuinieren is vooral rekening houden met die samenhang. Dat betekent biologische planten en bollen kopen, omdat alle andere planten met heel veel gif gekweekt

worden en je dus zo de natuur in je tuin en je omgeving vergiftigt. Dat gif zit zelfs zo gemeen in elkaar dat bijen eraan verslaafd raken en ook hun familie meenemen om er uiteindelijk met zijn allen dood aan te gaan.

Natuurlijk tuinieren betekent meer inheemse planten in je tuin die waardplant of nectarplant voor insecten zijn. Zo veel mogelijk planten met enkelvoudige bloemen in je tuin zetten, omdat die dikke dubbelbloemigen niet toegankelijk zijn voor insecten. Veel van die mooie dubbele bloemen hebben vaak zelfs geen meeldraden of/ en stampers meer en kunnen dus geen voedsel leveren. Dat doen we al jaren goed in het openbaar groen, maar misschien valt er in onze

Inheems; hondsdrif, een goede bodembedekker, eetbaar (o.a. thee) en zeer gewild bij talloze wilde bijensoorten en waardplant voor bepaalde solitaire wespjes.

Smeewortel paars en wit, goed voor je tuin.

Longkruid, inheems en waardplant voor de haartjeskoker-mot (vlinder).

Vergeet me niet: inheems en mooi.

individuele tuinen her en der nog wel wat te verbeteren. Het is ook zo verleidelijk in het voorjaar: even snel een paar plantjes in de aanbieding bij de Gamma meepikken. Maar laten we het niet doen. We zouden meer aan ruilen en uitdelen van planten kunnen doen onderling. Wat de een kwijt moet is weer een cadeau voor een ander.

Bodemleven stimuleren

Natuurlijk tuinieren is goed voor je bodem zorgen, de bron van alle tuinleven. Dat doe je door het bodemleven te stimuleren. Dat betekent behalve geen gif, geen kunstmest, of liever helemaal geen mest, wel compost (dus een composthoop), brandnetel- en ander plantengier, bokashivocht, wormenmest, en mulchen. Dat laatste is nog minder werk ook dan alles naar je composthoop brengen, wat wil je nog meer: lui is goed. Dat geldt ook voor takken en ander en ander dood hout: verwerken in je tuin is goed voor bodemleven, insecten en vogels. Eventueel als het nodig is lavameel, kleikorrels of steen-

Zorg voor dieren

Dieren hebben allemaal een functie in het ecosysteem, als je echt te veel last van ze hebt, kun je ze op een natuurlijke manier verjagen van plekken waar je ze kwijt wilt (lees op de kennisbank op de website alle stukken over Haatdieren er nog eens op na). Gebruik geen gif, ook geen mierenlokdozen en geen slakkendood (ook daarvoor bestaan oplossingen, in de winkel is escar-Go te koop, maar elke avond een kleine slakkenjacht geeft ook voldoening (zie ook het stuk over slakken op de website)). Je wilt natuurlijk geen rat in je schuur of je huisje. Maar muizen- en rattengif doodt weer onze prachtige ransuilen. Dus niet doen. Ik ben ook voor broedhopen voor ringslangen (totaal ongevaarlijk en schuw, eten heel veel muizen en ratten). Misschien zou een van ons eens een cursus bij de Wespenvriend kunnen volgen om op een veilige manier wespennesten te verhuizen? Want ook sociale wespen hebben nut en solitaire wespen (veruit de meesten en die kunnen

Woningen

Naast ze niet bestrijden, kunnen we dieren ook een handje helpen door ze een woonplaats te bieden in ons park: meer nestkasten voor de vogels en de vleermuizen in het openbaar groen bijvoorbeeld. Een avondje gezellig timmeren met elkaar en we hebben in ieder geval een

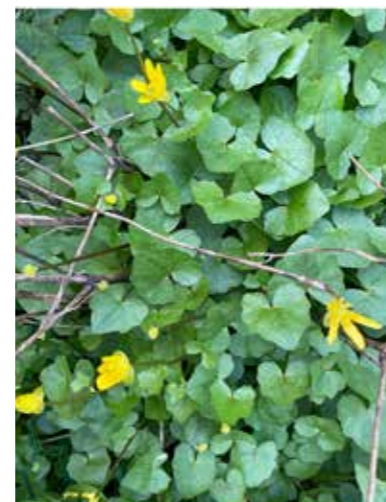

Mooie doorkijkjes op Sloterdijkermeer.

woningprobleem opgelost. We hebben al een geweldige ijsvogelburcht in de grote vijver, daar mogen we trots op zijn. In het Westerpark zijn al

Langbloeiende madeliefjes in je gras: fijn voor insecten. Smeerwortel paars, goed voor je tuin.

Inheemse vroegbloeiër: speenkruid, ook goed voor je bodem.

Pinksterbloem houdt van veengrond maar niet van kunstmest en is een waardplant voor het oranjetipje (vlinder).

meel toevoegen. Bij voorkeur bodembedekkers in plaats van zwarte aarde, regen- (regenton!) of slootwater in plaats van kraanwater. Ook liever niet spitten en biologische tuinaarde en veenvrije potgrond gebruiken. Kruipers en gravers niet bestrijden, ook zij hebben een aandeel in het ecosysteem onder je voeten. Je kunt in de kennisbank op de website uitgebreid in het stuk over bodem nalezen waarom. En niet te vergeten: tegels wippen in je tuin en strooiselpaden maken, ook fijn voor de bodem en zorgt bij een hoosbui voor minder wateroverlast.

niet steken) zijn helemaal goed voor je tuin als bestuivers en opruimers. Zouden we met zijn allen het licht 's nachts op bewegingsmelders kunnen zetten? Ook donker is beter voor de dieren (kijk weer op de website naar het stukje over lichtvervuiling). Een beetje stroken maaien of chaotisch maaien helpt insecten die in het hogere gras naar voedsel en schuilplaatsen zoeken.

hermelijnen gezien, dus misschien past er ook wel een kastje voor marterachtigen bij. Goede insectenhôtels zijn er al best veel, maar er kan nog meer bij, vooral voor de metselbijen, een leemwallepje hier en daar. Ook specifieke waardplanten neerzetten voor bijzondere vlinders is nog meer mogelijk. We hebben al een mooie padden- en salamanderpoel.

Waterkwaliteit

Zorgen voor een goede waterkwaliteit zorgt voor meer leven in de sloten. We zijn al goed op weg: we hebben steeds meer natuurlijke oevers met prachtige inheemse oever- moeras- en waterplanten. Het kroosharken kan nog wat enthousiaster en vaker (kroos is trouwens een geweldige natuurlijke meststof dus je slaat twee vliegen in een klap). We baggeren elk jaar een stukje beter. Allemaal goed voor een gezonde sloot, en een gezonde sloot hoort bij een gezonde tuin. In de folder Waterkwaliteit vind je een uitgebreider overzicht van hoe je goed voor je sloot kunt zorgen. (Download via Tuin en Wijk en op papier nog bij de winkel te verkrijgen.)

Dorp en samen

“It takes a village to raise a child” zei Hillary Clinton al. Voor natuurlijk tuinieren en het behalen van het certificaat hebben we ook een dorp nodig, onze vereniging. Het is van belang dat we allemaal samenwerken, dat iedereen zijn steentje bijdraagt. Het is ook genieten om dit soort projecten samen op te pakken, samen is

gezelliger. Het is van belang dat we ons mooie park delen met omwonenden die net als wij van tuinen, natuur, stilte en rust houden. Ook richting gemeente is delen belangrijk. Hoe meer wij ons afschermen, hoe minder we delen, hoe meer we de gemeente aanleiding geven om te denken dat de parken er alleen voor de tuinders zijn en dus moeten verdwijnen voor een meer openbare functie. Dat geldt ook voor het behalen van het certificaat. Hoe meer we laten zien dat we goed voor onze plek zorgen, hoe kleiner de kans dat we hem kwijt raken! We hebben al een paar prachtige wandelingen voor bezoekers uitgezet. Misschien heeft iemand zin om er nog meer te maken? Leuk voor tuinders en voor bezoekers.

Trots

Ons park ziet er al geweldig uit. Ik spreek regelmatig wandelaars die zeggen zo te genieten van alle mooie plekjes op ons complex, daar word je toch trots van. De zitjes, de strooiselpaden naast de schelpenpaden, de prachtige doorkijkjes, schaduwplekken. Met dat doorkijken naar de individuele tuinen kan het misschien wel wat beter. Het is niet zo leuk voor ons en voor bezoekers om door een tunnel van schuttingen en hoge heggen te wandelen. Je wilt wat te zien hebben, je leert ook altijd van gluren bij de burens (welke planten doen het bij hen? Hoe hebben zij het gedaan? Ook kunnen de voortuinen, die onderdeel uitmaken van het gemeenschappelijk groen, nog wel wat meer uitstraling krijgen op sommige plekken.

Kortom we zijn heel goed bezig en het kan altijd nog beter. We moeten met vereende kracht het goede behouden en uitbreiden. Volgens mij zijn we klaar voor het certificaat, het behalen gaan we met elkaar vieren. Daarna gaan we vrolijk verder op de ingeslagen weg: als wij goed voor de natuur zorgen, zorgt die ook goed voor ons.

De tuinplanten in het tuincentrum zijn lang niet altijd zo goed voor de bijen en de vlinders als je denkt.

Maar het kan anders: duurzame, gifvrije tuinplanten vind je op allerlei plekken. Je moet alleen even weten waar.

door Marjolein Bezemer

Het is voorjaar en we gaan massaal de tuin in. Bloeit er nog weinig en ben je toe aan wat kleur en bloemen? Dan ren je naar het tuincentrum voor een kar vol eenjarige perkplanten. Maar wist je dat die planten meestal bespoten zijn met een cocktail aan pesticiden? En dat de “bijvriendelijke planten” in het tuincentrum vaak juist schadelijk zijn voor bijen, zweefvliegen, vlinders en andere insecten? Gelukkig zijn er ook kwekers die zonder bestrijdingsmiddelen werken.

Welke kwekers werken echt bij-vriendelijk?

Sommige kwekers hebben het keurmerk voor biologische teelt (SKAL), zodat je zeker weet dat hun producten aan bepaalde eisen voldoen. Maar voor veel kleinschalige kwekers is dat keurmerk niet haalbaar of simpelweg te duur, terwijl ze ook met een groot hart voor de natuur werken. Het is voor jou als consument dus even zoeken naar de betrouwbare adressen voor jouw gifvrije tuinplanten. Een post op LinkedIn leverde massa's tips op van betrokken tuiniers voor adressen waar we met een gerust hart tuinplanten, zaden en bloembollen kunnen kopen die wel bij-vriendelijk zijn. Kies het liefst ook voor inheemse soorten: de bijen weten die het beste te vinden. Zo hebben maar liefst 80 wilde bijensoorten de paardenbloem op hun Gratis duurzame, gifvrije tuinplanten, stekjes en zadenwensenlijstje staan.

Gratis duurzame, gifvrije tuinplanten, stekjes en zaden

Als je goed zoekt, kan je op heel veel plekken gifvrije tuinplanten, zaden en bloembollen vinden. Soms zelfs gratis. Stichting Struikroven is in heel Nederland actief om tuinplanten te redden van de sloop. Help mee met planten roven of breng een bezoek aan een van de rooftuinen en neem gifvrije planten mee naar huis. Ik schreef er eerder dit artikel over voor nu.nl. Stekjes en zaden ruilen kan natuurlijk ook. Met vrienden, familie of met vreemden. Op deze kaart kan je een Plantenbieb vinden bij jou in de buurt. Of meld je aan voor een Facebookgroep om planten te ruilen. Natuurlijk kan je ook de natuur haar gang laten gaan in je tuin: laat de paardenbloemen weelderig bloeien, verzamel zaden uit bermen en gooi ze in je tuin. Je kan delen van je tuin laten verwilderen en je laten verrassen door de planten die spontaan opkomen.

Over het behalen van het Keurmerk voor Sloterdijkmeer

door Ton Dujardin

In de bijdrage ‘Wat is Natuurlijk Tuinieren eigenlijk?’ van Iris voor dit nummer hebben jullie kunnen lezen wat ‘Natuurlijk Tuinieren’ is. Het ‘Natuurlijk Tuinieren’ en ons volkstuintcomplex hebben best een bewogen geschiedenis. Onze vereniging bestaat ruim 85 jaar en in het laatste kwart van haar bestaan zijn we een beetje met kennis van zaken begonnen met ‘Natuurlijk tuinieren’. Nou is onze vereniging daar niet overdreven laat mee. In de hele maatschappij, wordt met meer respect voor de natuur tuinieren of boeren door steeds meer mensen omarmd. De Gemeente Amsterdam vindt het natuurlijk

tuinieren ook in de Hoofdgroenstructuur(HGS) erg belangrijk. Daarom vraagt de Gemeente aan de tuinparken die deel uitmaken van de HGS om toch vooral natuurlijk te tuinieren. En als wij het certificaat hebben van de AVVN kunnen we de nodige schouderklopjes verwachten.

Bestuurslid VVS

In 1994, ik was net sinds een paar jaar tuinder op ons complex, kwam de toenmalige penningmeester van het Bestuur naar me toe en vroeg of ik als secretaris tot het Bestuur toe wilde treden. Emile de Brouwer, de secretaris die ze hadden, had een ongeluk gehad en kon even geen secretaris zijn. Omdat ik in 1992 al meteen bij het tuinkrantje was gekomen, had ik laten zien dat ik wel kon schrijven. Dat is het belangrijkste wat een secretaris moet kunnen. De eerste bestuurs-

vergadering met Bas, Kees, André, Louis, Cor, Frans en Rob zal ik nooit meer vergeten. Ik had er geen idee van hoe een volkstuinvereniging bestuurd moest worden en als secretaris kreeg ik meteen de opdracht twee royementen in gang te zetten bij de Bond. Maar, ook op die vergadering het verzoek van een Groengroep, die was opgericht, om in het openbaar groen van Sloterdijkmeer natuurlijk te gaan tuinieren. Was getekend ... Wil Daanen, die jaren later met mij de redactie van Ons Maandblad zou gaan vormen. Mevrouw Daanen verzocht om de mensen die in de Groengroep gingen werken, vrijstelling van Werkuren te geven. Na een pittig gesprek werd het verzoek ingewilligd. Min of meer tegelijkertijd begon Annet van Andel het Buitensingelproject. Zij zag dat er bij de Werkuren zonder hart voor de natuur in het openbaar groen geschouffeld werd en ze ging in de Buitensingel samen met Guido en nog dertien andere mensen die natuurlijk wilden tuinieren aan de slag. (Ik had een uitgebreid interview met Annet, dat terug te vinden is in ons communicatiesysteem Tuin&Wijk, TD).

De groenschieters

Het klinkt nu echt vanuit een andere tijd. In de jaren negentig vorige eeuw was het Bestuur blij wanneer er geen leegstand was op de tuinen. Zelf kon ik toen meteen kiezen uit drie huisjes die in de aanbidding stonden. Heel langzaam zag je hoe op het complex meer tuinders kwamen wonen die een volkstuin wilden voor rust en groen. Louis Dona noemde hen, in een gesprek

dat we hadden voor het ledenblad, 'de groenschieters'. Hij zette deze tuinders tegenover de 'Peyton Place – verenigingsmensen' die met veel plezier genoten van het bloeiende verenigingsleven. Die groenschieters vroegen, in aantal toenemend, veel aandacht voor het natuurlijk tuinieren. In 2004 kwam er voor het eerst een beoordelingscommissie van de AVVN praten over de 'staat van het groen'. Het kwam toen niet tot een beoordelingsrapport. Dat gebeurde wel in 2012. Het Bestuur en de groenpromoters van VVS ontvingen nu de beoordelingsclub van de AVVN, die tot de volgende conclusie kwam: En dan gebeurt er iets gekks. Iets wat ik als lid van de keurmerk commissie niet helemaal kan begrijpen. We hebben een beoordeling met 3 van de 4 te behalen stippen en dan wordt het Keurmerk niet officieel aangevraagd. Je zou met zo'n beoordeling toch een feestelijke uitreiking met een ceremonie in het clubhuis verwachten. Ik vraag me af wat daar gebeurd is.

Keurmerkcommissie

Op de laatste ALV voor corona (november 2019) staat een nieuw opgerichte stippengroep op de agenda. Blijkbaar bestaat er in de vereniging een behoefte om toch het Keurmerk te gaan verdienen. Als redacteur van het ledenblad ontvang ik een paar oproepen van die Stippengroep om in het blaadje te plaatsen. Even onverwacht als deze Stippengroep op het toneel verschijnt wordt er niets meer van vernomen. "Er is onenigheid" hoor ik bij navraag. Corona nodigt ook niet uit om ferm met groepen aan de slag te gaan. Dan komt ook weer uit het niets een verzoek van de Bond van Volkstuinders. Sloterdijkmeer behoort tot de vijf tuinparken die het AVVN-keurmerk nog niet bezitten en de Bond zou het heel plezierig vinden wanneer onze club daar werk van gaat maken. Ze stellen kennis en menskracht beschikbaar om ons daarbij te helpen. Het Bestuur plaatst, met dank aan de teruggetreden Stippengroep, een oproep om toe te treden tot een nieuw in te stellen Keurmerkcommissie, die de opdracht krijgt het Keurmerk zo snel mogelijk voor Sloterdijkmeer binnen te harken. Vijf tuinders, waaronder de schrijver van deze bijdrage voelen zich aangesproken en maken een afspraak om bij elkaar te komen. Er is haast geboden want al in november 2022 is duidelijk dat we graag op de eerstvolgende ALV (mei 2023) onze bevindingen willen

rapporteren. De Keurmerkcommissie komt de eerste maanden van het jaar in rap tempo bijeen om te inventariseren. Annemiek, Yvonne en Ton houden vaart en komen op 23 april 2023, net op tijd voor de ALV met een Zelfscan VVS voor het Keurmerk Natuurlijk Tuinieren. Deze zelfscan wordt met de Agenda van de ALV naar alle tuinders gestuurd. De Zelfscan VVS gaat gebruikt worden bij het Agendapunt Keurmerk in de ALV. En ik beloof de Keurmerkcommissie en het Bestuur dat ik in de aflevering van het ledenblad, die net voor de ALV op de tuin wordt rondgebracht aandacht zal besteden aan het behalen van het Keurmerk en aan de werkwijze van de commissie. Dat is deze bijdrage.

Werkwijze

We wisten als Keurmerkcommissie niet dat er al een beoordeling door de AVVN uit 2012 op tafel lag. Eerlijk gezegd dachten we dat de opdracht van het Bestuur een uitgebreide inventarisatieklus betrof. We kijken wat er op het gebied van natuurlijk tuinieren al bereikt is op Sloterdijkmeer, we kijken ook wat er nog niet is en we onderzoeken wat goed is en mogelijk beter kan. We hebben inmiddels aan de hand van herbeoordelingsrapporten van andere tuingroepen in de gaten dat het behalen van het keurmerk de eerste stap is, en het behouden een tweede. De Keurmerkcommissie gaat niet stoppen als we de uitreikceremonie achter de rug hebben. Een Tienpuntenmeetlat, aangeleverd door de Bond van Volkstuinders, werd de gebruiksaanwijzing van de Keurmerkcommissie. In 10 punten, ieder punt weer onderverdeeld in 'Aandachtspunten BvV' inventariseren wij de staat van het natuurlijk tuinieren. We kennen een '+' toe als het goed is, een 'o' als er nog ontwikkeling mogelijk is en een '-' als het matig betreft. Ook voegen we bij ieder Aandachtspunt van de Bond een beoordelingslijntje toe van zeven bolletjes. Het aantal zwarte bolletjes geeft onze tevredenheid. Dit leidt tot tien tabellen, die jullie met begeleidende teksten als Bijlage 3 bij de Agenda van de ALV kunnen vinden. Het betreft de Zelfscan VVS voor het Keurmerk Natuurlijk Tuinieren. Ik kan niet nalaten hier de eerste van de tien tabellen in deze bijdrage als voorbeeld op te nemen. Op deze manier kunnen de lezers goed zien hoe we ons best gedaan hebben een goede inventarisatie te maken.

Eindstadium 2012

Sloterdijkmeer

Van de in totaal te behalen 328 punten heeft uw vereniging er -inclusief eventuele bonuspunten- 223 bereikt. Dit betekent een score van 67 %.

Dat brengt u in beheer- en onderhoudsstadium **3**

Er zijn 4 beheer- en onderhoudsstadia:

- 1: Bij een score van 10-39%
- 2: Bij een score van 40-59%
- 3: Bij een score van 60-79%
- 4: Bij 80% en hoger

De LCK is een advies- en beoordelingsdienst op maat. De uitslag is alleen maatgevend voor uw eigen vereniging en kan niet vergeleken worden met andere tuinparken.

Speerpunten 2023

Wanneer je zo'n beoordeelde inventarisatielijst hebt opgesteld, krijg je duidelijk waar de punten liggen die beter kunnen en die ons helpen om nog meer voor het Keurmerk in aanmerking te komen. Ook die 'Speerpunten' hebben we in de Zelfscan opgenomen.

Het zijn:

- Verder ontwikkelen van het Beheerplan Groen, waar de Werkurencommissie nu al volop mee bezig is.

- Communicatie: zowel in het tuincomplex als naar buiten toe.

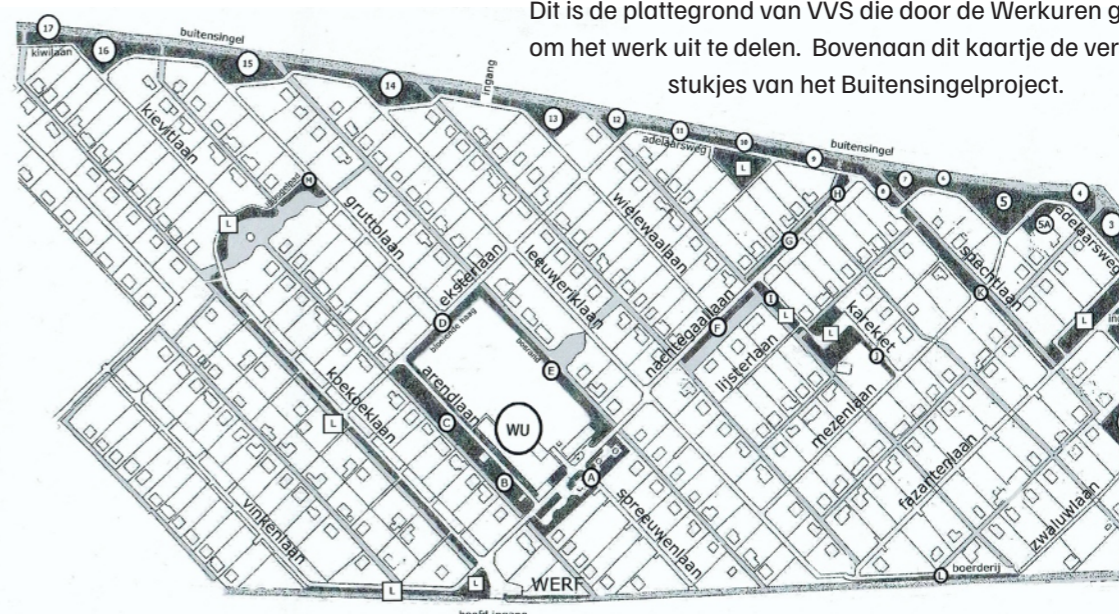
- Het centrale deel van het park kan verder ontwikkeld worden volgens het Plan van aanpak

vergroting toegankelijkheid Westerpark 2019.
- Niet alleen de openbare ruimte van ons tuincomplex tot onderwerp van natuurlijk tuinieren verklaren maar ook op de privétuinen proberen een houding bij de tuinders te bevorderen dat zij het natuurlijk tuinieren omarmen. Daarop vooruitlopend willen wij de Commissie Tuinschouw vragen om te kijken op de privétuinen of er al veel regentonnen gebruikt worden en of er gecomposteerd wordt.

Aanvraag Keurmerk

De Bond van Volkstuinders vindt het belangrijk dat al de bij haar aangesloten volkstuinverenigingen het Keurmerk hebben. De verenigingen

Dit is de plattegrond van VVS die door de Werkuren gebruikt wordt om het werk uit te delen. Bovenaan dit kaartje de verschillende stukjes van het Buitensingelproject.

1. Tuinpark (Intern)

AANDACHTSPUNT BvV	TOELICHTING goed (+) - nog ontwikkeling mogelijk (o) - matig (-)
Introductieprogramma voor nieuwe tuinders ●●●●●●●●○	+ intromail met HR en communicatiezaken + introductiedag □ persoonlijke uitnodiging aan nieuwe tuinders zich voor te stellen in ledenblad
Aantrekkelijkheid, infoborden, openingstijden ●●●●●●●●○	+ mooi nieuw hek + duidelijke plattegrond bij de ingangen + goede informatieborden, wandelroutes + van zonsopgang tot zonsondergang toegankelijk van maart t/m oktober □ geregleerde winteropenstelling voor omwonenden
Verschillende gebruikersmogelijkheden ●●●●●●●●○	+ veel wijkbezoekers, toeristen, wandelaars + stiltegebied + sportievelingen + soeptuinen + aspirant tuinders met moestuinvakken in Vinkenlaan
Ecologische waarde ●●●●●●●●○	+ onderdeel van de hoofdgroenstructuur van Gemeente Amsterdam. + onderdeel Groot Westerpark, oude bomen, veel vogels en andere dieren
Meerjarig onderhoudsplan, Inrichting en beheer ●●●●●●●●○	+ meerjarenplan onderhoud complex + onderhoudsplan openbaar groen Speerpunt 2023: updaten beheer- en onderhoudsplan werkuren: zie toelichting na de tabellen + bomenbeleid □ groot onderhoud sloten en vijvers door nalatigheid gemeente op achterstand
Regels (Human resource) ●●●●●●●●●	+ eigen Huishoudelijk Reglement (HR) + goed bezochte ALV's waar HHR voortdurend onderwerp van gesprek is
Communicatie en informatie ●●●●●●●●○	+ een eigen intern communicatiesysteem waar alle tuinders op zijn aangesloten (Tuin&Wijk genaamd) + mooie goed gevulde website met kennisbank en info over natuurlijk tuinieren □ updaten van de website o.a. een overzichtelijkere indeling en een gemeenschappelijke agenda + ledenblad deels digitaal (winter) en deels papier (zomer) en dan rondgebracht op de tuin in de brievenbus van de tuinder + wanneer daar aanleiding toe is verschijnt er een digitale nieuwsbrief Speerpunt 2023: interne en externe communicatie updaten: zie toelichting na de tabellen

die het nog niet hebben ontvangen steun van de Bond om het te gaan halen.

We hebben het aanbod van de Bond dat ze ons alle hulp willen bieden bij het afleggen van het traject om het keurmerk te halen geaccepteerd en daar maken we natuurlijk dankbaar gebruik van. Eind maart zat onze Keurmerkcommissie met groenleden van de Bond aan tafel. Daar kregen we te horen dat de Bond en de AVVN in gesprek zijn over de wijze waarop ze een nieuwe route voor het beoordelen van het Keurmerk gaan maken.

Voor de Bond zijn drie punten belangrijk:

- Hanteer Biodiversiteit
- Wees Duurzaam
- Doe het Samen

Daar valt niets tegen in te brengen. En met deze punten in het hoofd heeft de Keurmerkcommissie de tabellen ingevuld. We hebben zeker geïnventariseerd hoe de samenwerking is om voor het Keurmerk te gaan en kwamen louter positief uit. Het is daarom ook dat we de Zelfscan met de tuinders op de Algemene Ledenvergadering willen bespreken/doornemen.

Aanpak om de Zelfscan te maken

De Keurmerkcommissie heeft gesprekken gevoerd met de Werkurencommissie, met de Inkoopcommissie, met Iris de Veer (deskundig op de terreinen Flora, Fauna, Bodem en Water), met Annet van Andel, met de Tuinschouw. Wij raadpleegden de volgende literatuur:
- Inventarisatie- en beoordelingslijst – AVVN Landelijke complexen keuring Sloterdijkermeer, Amsterdam 2012

- Werkplan Openbaar Groen Volkstuinvereniging Sloterdijkermeer (Dronten, 1999)
- Beheerplanner Sloterdijkermeer (Bond van Volkstuinders in samenwerking met Dienst Ruimtelijke Ordening Amsterdam) (Peter Kollee) (2002)
- Geschiedenis Volkstuinvereniging Sloterdijkermeer door Isolde Landman, (Amsterdam 2014)
- Zeker de themanummers van het Ledenblad van VV Sloterdijkermeer: te weten Kunst op de tuin, Volkstuinparken, Biodiversiteit, Insecten en andere kriebelaars en Tuinstijlen

Maar ook in de niet-themanummers stonden zeer lezenswaardige artikelen waar we ons voordeel mee deden. Bijvoorbeeld over haat- en plaagdieren, over de bodem, over verschillende soorten bomen. Veel kennis is opgeslagen in de rubriek Kennisbank op de website van VV Sloterdijkermeer. www.sloterdijkermeer.nl
- Tussen Haarlemmerpoort en Halfweg. Historische Atlas van de Brettenzone Amsterdam. Abrahamse-Kosian – Schmitz. (Bussum, 2010)
- Verbeteren Waterkwaliteit Uitgave van de Tuinparken Sloterdijkermeer en Nut & Genoegen. Tekst: Iris de Veer en Hester Aardse. Amsterdam, 2020.
- Centrumgebied Volkstuinen Sloterdijkermeer – Concept Schetsontwerp | 30 augustus 2020. (Ontwerp is samengesteld met behulp van een werkgroep van tuinders van Sloterdijkermeer, met assistentie van Eva Willemse, Landschapsarchitect)
- De nieuwe coördinator van de Werkuren is bezig met het opstellen van een beheer-plan waar de Keurmerkcommissie al inzage in heeft gehad.

door Iris de Veer

Die tuin is een groot cadeau

Interview met nieuwe tuinder Yvonne van Mol en Jip

Thuis

“Ik ben 46. Ik kwam op mijn 18de naar Amsterdam om stage te lopen bij een fotograaf. Amsterdam voelde gelijk als thuis. Ik ben toen weer een tijdje terug naar het zuiden gegaan om naar de Design Academy te gaan in Eindhoven. Toen ik een huis kon krijgen in Amsterdam ben ik gelijk terug gegaan. Ik werkte in een interieurwinkel en had daarnaast een eigen ontwerppraktijk. Duurzaamheid is voor mij in mijn werk altijd een belangrijk thema geweest. Zo ontwierp ik als afstudeerproject een avondjurk van papier, omdat je hem toch maar 1 keer draagt en papier nou eenmaal minder impact heeft op het milieu dan stof. Ik werk ook heel graag met keramiek, en ben altijd bezig met het vormgeven van mijn omgeving, op wat voor manier dan ook. 10 jaar geleden werd Jip geboren dat zorgde voor de nodige veranderingen. Ik heb zelfs nog even geprobeerd juf te worden, maar met de huidige tekorten in het onderwijs word je meteen voor de leeuwen gegooid en dat was een beetje te veel van het goede. Ik zag Jip nauwelijks meer en dat was natuurlijk ook niet de bedoeling. In dezelfde week dat ik besloot het onderwijs achter me te laten en weer voor een interieur winkel te gaan werken kregen we deze tuin toegewezen, dus ik had meteen weer een nieuw project om me op te storten, maar nu samen met Jip.”

Geluk: derde

“We hebben echt geluk gehad. We waren derde en hebben toch gewonnen.” zegt Jip van tien. “We waren zo blij, Voor mij zijn er twee aspirant-tuinders geweest die eerst de tuin genomen

hadden en zich toen bedachten. Het is echt een groot cadeau.” zegt Yvonne. “We kregen drie jaar geleden een moestuintje aan de Vinkenlaan, een postzegel. Er groeide gras. Ik wist nog niet zo veel, dus ging het ompspitten, zou ik nu nooit meer doen. Ik gooide er zand bij en ging er plantjes in zetten. Mijn tuintje zag er supernetjes uit vergeleken met de stukjes tuin waar al eerder getuinierd was, maar daar groeide veel meer dan bij mij, ik moest netten spannen en weet ik veel wat, maar alsnog werd alles opgegeten door de slakken of de vogels. Dan zat er echt zo’n dikke naaktslak in elke aardbei. De rest werd door de vogels opgegeten. Dan hadden we een oogst van drie boontjes, twee tomaten en vijf frambozen. En dat in één jaar tijd.”

Bordje erbij

“Het was wel grappig met zo’n groep van 12 mensen moesten we over alles overleggen. We kregen van de Tuinschouw de opdracht om onze coniferen te snoeien en daar gingen we dan over vergaderen. Iedereen had daar een andere mening over en we hadden geen idee waar we met het afval naar toe moesten. De meest mensen wilden graag bio en natuurlijk tuinieren. Dus daar kregen we veel commentaar op: de takkenhoop was te slordig, de wilde planten te wild. Soms dacht ik, we moeten er een bordje bij zetten: dit is de bedoeling. De grond was daar keihard en de grote wilg vrat alle voedsel uit de bodem. Ik heb daar veel geleerd. Ook door veel te experimenteren. Het tweede jaar maakte ik een verhoogde bak en ging aan de slag met aaltjes. Het derde jaar ging ik over op tuinieren in bakken. Ik deed bijvoorbeeld zout aan de randen van de plantenbakken, tegen de slakken, hielp helemaal niet. Tuinieren is toch een kwestie van stug doorgaan. Die bakken kon ik lekker mee nemen toen ik deze tuin kreeg. Nu staan er bloemen in die de slakken niet lusten, of het is nog te vroeg in het seizoen voor ze, daar ben ik nog niet helemaal uit.”

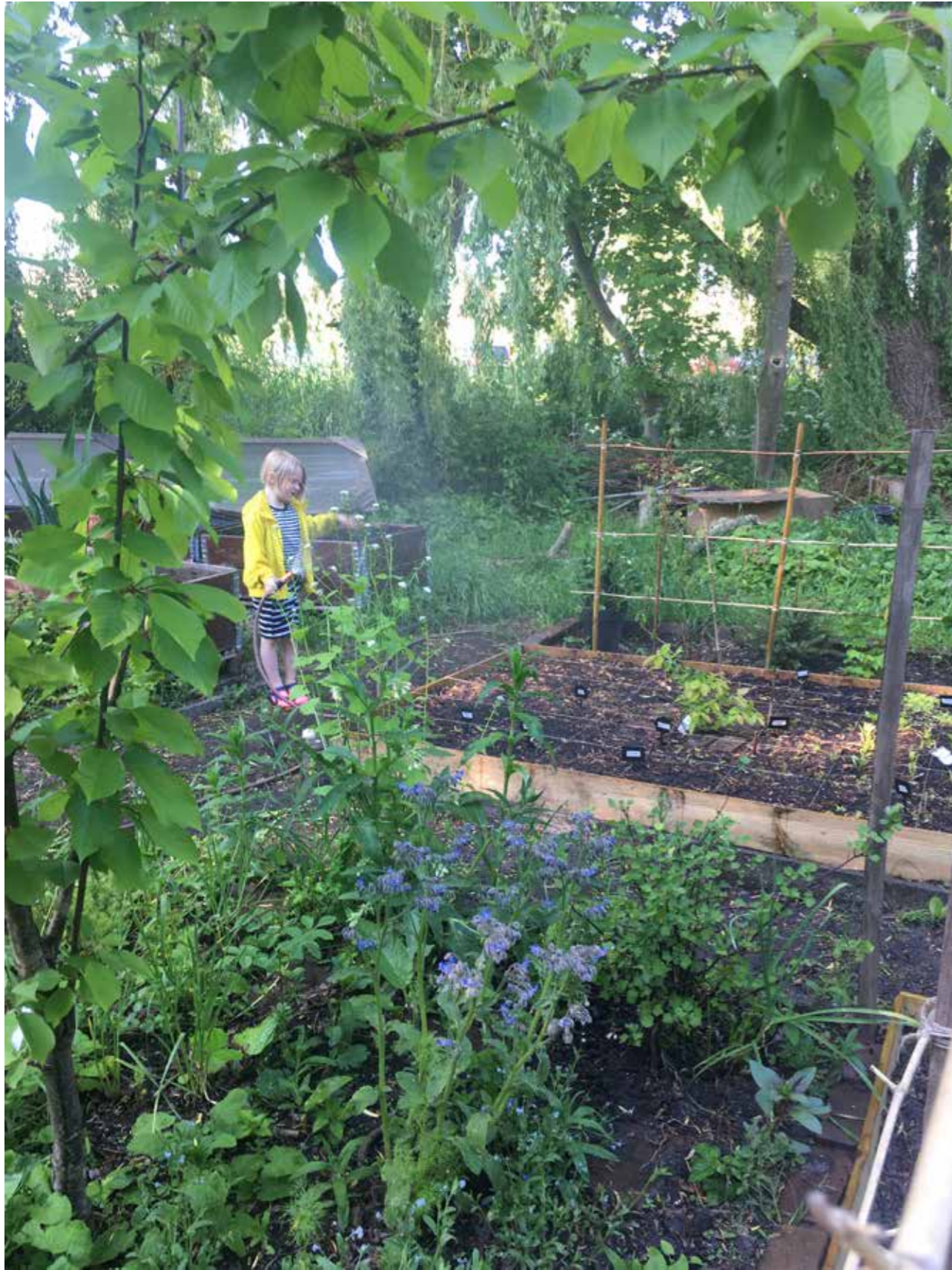
Slang in de kas

“Ik ben opgegroeid met veel natuur en een grote tuin, in een klein dorpje in Brabant. Mijn opa was boer, keuterboer, beetje vee, beetje akkerbouw. Gingen we met de hele familie aardappels rooien. Opa deed nog alles met paard en wagen. Gemaaid werd er met de zeis. Ik zat bij de scouting en hielp mijn moeder wel in onze tuin, en

had een klein stukje waar ik zelf groente mocht verbouwen maar dan deed ik vooral wat zij zei. Zelf doen is toch anders. Mijn broer is naar de landbouwschool gegaan. Hij helpt mij hier ook met het snoeien van de bomen bijvoorbeeld.

Vroeger hadden we vaak meningsverschillen bijvoorbeeld over het gebruik van gif. Hij leerde op school dat het gebruik van bijvoorbeeld roundup heel normaal was terwijl ik vond dat het ook anders moest kunnen. Tegenwoordig gebruiken

ook professionals natuurlijke bestrijdingsmiddelen. Ze hebben bijvoorbeeld een slang in de kas, die vangt de muizen weg. Om bepaalde insecten te weren zetten ze goudsbloemen en papaver om de kas, ziet er ook nog eens gezellig uit en trek weer andere insecten aan die ze wel willen hebben.”

Uitlaten

“Ik vind het voor Jip ook belangrijk dat hij opgroeit met natuur, dat is een stuk leerzamer dan spelletjes spelen op de de i-pad. We wonen klein en in de Jordaan. Dan heb je het gevoel dat je je kind echt uit moet laten, hier kunnen we allebei meer ons eigen gang gaan. We kijken er enorm naar uit dat we in de zomer hier gaan wonen. Hij leert er ook van, hij heeft hier een vriendje die alles van vogels weet, hartstikke leuk. Hij kan ook makkelijker zelfstandig naar vriendjes toe op de tuin.” Jip fietst tijdens ons interview inderdaad op zijn grote fiets waar hij nog een beetje op moet oefenen, naar Nut om daar een vriendje op te zoeken.

Verantwoordelijk

“Het is wel een project, zowel het huisje als de tuin. Vroeger op de academie was ik altijd al geïnspireerd door William Morris, een van de grondleggers van de Arts and Crafts beweging. Ik droomde er altijd van ooit mijn eigen huis te ontwerpen en te bouwen. In het centrum van Amsterdam zal dat niet gebeuren, maar een huisje als dit op mogen knappen is een mooi alternatief. Het huisje is van steen en verzakt, de vloer is erg vochtig en alles was afgetimmerd. Ik heb zo veel mogelijk de betimmering weggehaald, die was grotendeels verrot. Ik ga de muren behandelen met leem. Dat is natuurlijk en schijnt goed te werken tegen vocht en isoleert. In de keuken groeiden de boomwortels door de muur naar binnen. Dus die moest er ook uit en wie weet ga ik zelf wel tegeltjes voor aan de muur bakken. Dat is een flinke klus maar ik heb de tijd. Ook de tuin moest nodig onder handen genomen worden: hij was erg donker door al die bomen. Ik ben erg van natuurlijk tuinieren maar tot voor kort wist ik bijvoorbeeld niet dat het niet zo handig is een plantje dat met gif en kunstmest is opgekweekt in je tuin te zetten. Dus tegels wippen, houtsnippers erin. Zelf zaaien en biologische planten, ik heb al bessenstruiken en frambozen geplant. Ik voel me verantwoordelijk

voor dit stukje groen. Alle tuinen zijn een onderdeel van de groene long van Amsterdam, daar moet je zorgvuldig mee omgaan.”

Keurmerk

“Toen ze op de ALV mensen zochten voor de keurmerkgroep, dacht ik onmiddellijk, ik doe mee. Ik was eigenlijk verbaasd dat we dat keurmerk nog niet hadden. Ik dacht dat we al aardig goed bezig waren. Gelukkig blijkt dat ook zo te zijn. Ik ben bijvoorbeeld gaan praten met de inkoop. Die waren heel welwillend, die doen ook al veel, biologische aarde, biologische planten. Ook bij de werkuren wordt al heel groen gewerkt. Volgens mij zijn we er klaar voor, al kan het natuurlijk altijd nog beter. Als keurmerk commissie zullen we vooral goed rondkijken naar wat er speelt op de tuin en dat bij de Bond in kaart brengen. Er zijn drie pijlers waar ze voor het keurmerk naar kijken. Biodiversiteit, duurzaamheid en samen en met die pijlers in het achterhoofd zullen we bestaande initiatieven ook extra aanmoedigen of dingen aan elkaar verbinden die elkaar kunnen versterken. Doordat ik me heb aangesloten bij deze commissie heb ik in korte tijd ook heel veel meer geleerd over het tuinpark, zo weet ik nu bijvoorbeeld dat echt een plan zit achter de natuurlijke oevers aan de Koekoeklaan en de Nachtegaallaan, dat

er een fantastische IJsvogelburcht is en dat er op de website erg veel informatie te vinden is over natuurlijk tuinieren. Dat de kantine commissie behalve leuke sociale evenementen ook workshops organiseert en ga zo maar door. Ik probeer even goed nog mijn werkuren te doen, dat vind ik echt leuk: je ontmoet andere mensen op de tuin, je leert van elkaar.”

Weetjes

Massale bijensterfte

Imkers maken zich ernstig ongerust over de massale bijensterfte de afgelopen winter. Of de sterfte ook onder de wilde bijen (hommels, solitaire wespen en bijen) plaatsvindt weten we nog niet. Wat wij als tuinders bij kunnen dragen behalve geen gebruik maken van gif is biologisch gekweekte bollen en planten kopen. Op de andere planten en bollen wordt vaak veel insecticide gespoten, niet alleen maakt die insecten dood, maar insecten, vooral bijen kunnen er ook ‘verslaafd’ aan raken, waardoor ze niet meer op wilde planten komen en langzamerhand ondermijnd worden.

Wat is bijensterfte precies?

Bijensterfte of Colony Collapse Disorder (CCD) slaat op het sterven van hele bijenvolken (zwermen). Bijenvolken zijn van de lente tot in de herfst actief bezig met het verzamelen van nectar en stuifmeel, het uitbouwen van hun kolonie – en het bestuiven van planten. Door verschillende oorzaken kan het voorkomen dat een bijenvolk in de winter of in de lente sterft, en het volgend jaar dus geen activiteit meer vertoont. Bijensterfte betekent dat het aantal volke-

ren dat het koude seizoen niet overleeft groter is dan normaal. Normaliter sterft ongeveer 8% van alle bijenvolken in Nederland in het koude seizoen. Op dit moment ligt het sterftepercentage echter tussen de 20 en 30%.

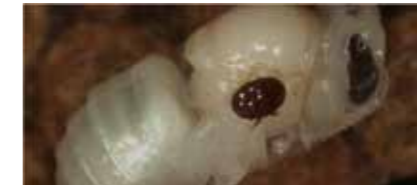
Wat zijn de gevolgen van de bijensterfte?

Zonder bestuivende bijen daalt de biodiversiteit en komt de voedselvoorziening in gevaar. Een lagere biodiversiteit betekent dat wilde plantensoorten in aantal afnemen, en zelfs uit gebieden kunnen verdwijnen. Ook de insecten en andere dieren die van deze planten afhankelijk zijn, kunnen dan verdwijnen. Het gebrek aan bestuiving van geteelde gewassen betekent dat belangrijke voedingsplanten slechter groeien en duurder worden, of zelfs helemaal niet meer rendabel zijn om te telen.

Waardoor wordt de bijensterfte veroorzaakt?

Dat wordt nog steeds onderzocht. Voor zover nu begrepen wordt, zijn er in ieder geval drie factoren die voor een hogere sterfte van bijen zorgen.

1. Bepaalde pesticiden die gebruikt worden in de landbouw zijn giftig voor bijen. Vooral de groep pesticiden die bekend staat neonicotinoïden zijn bijzonder schadelijk voor bijen en andere insecten.
2. Een parasitaire mijt, de Varroa destructor, tast bijenlarven aan, waardoor er minder bijen volwassen worden en de kolonie als geheel zwakker wordt.

Varroa destructor

3. Door een gebrek aan nectar en stuifmeel van wilde planten, bijvoorbeeld door natuurverarming, hebben de bijen minder te eten en minder kans om de winter door te komen.

stiekeme gasten aan hun voetstapjes), over zaden en gallen (van beukenoot tot eikengal) en nog zo wat.

Het zijn korte stukjes boordevol leuk weetjes. Leuk voor volwassenen en kinderen. Het kost € 22,50 en is natuurlijk te koop bij onze onvolprezen buurtboekhandel. De Nieuwe Boekhandel op de Bos en Lommerweg 227.

Gedicht

Kennis der Natuur

Er staat een buizerd aan het mateloos verschiet
 ‘de vogel bidt’ verklaren ons de biologen
 Maar elke sukkel die omhoog kan blikken ziet
 Dat hier de goegemeente deerlijk wordt bedrogen
 Want bidden heren is dit ongetwijfeld niet
 Onder het bidden sluit men altijd nog zijn ogen
 Wat zulk een vogel doet is daarom hypocriet
 En uw verhaaltjes acht ik weinig overwogen.

Simon Knepper

Boekentip

‘Sporen & vondsten’ Avontuurlijke veldgids voor de hele familie door Sarah Devos (what is in a name?).

Is een heel leuk boekje. Je leert er veel van en het is superleuk om te lezen als je lekker in je leunstoel op de tuin zit. Sarah schrijft over holletjes en drolletjes (van vossendrol tot vlermuiskeutel), afterdinner sporen (hoe weet je of er een muis of een eekhoorn aan je dennenappels geknaagd heeft?), over poten en prenten (herken de

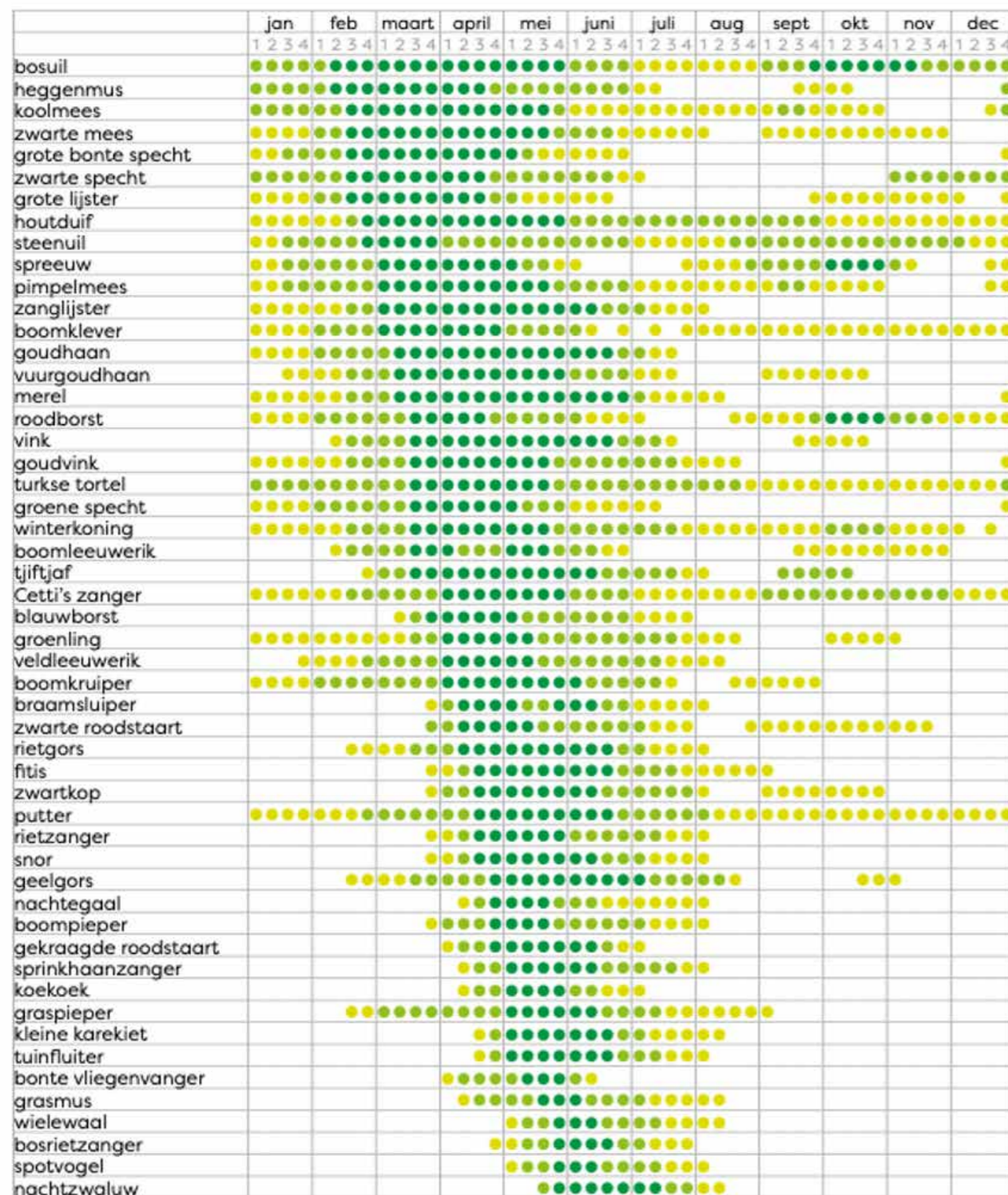

Vogelzangkalender

Hieronder zie je de vogelzangkalender; welke soort zingt wanneer.

Een superhandig hulpmiddel als je aan de slag gaat met het leren van vogelgeluiden.

Een boek dat je zeker nog verder gaat helpen is 'Wat zingt daar' van Dick de Vos.

Bron: Wat zingt daar, Dick de Vos, KNNV Uitgeverij

- geringe zangactiviteit
- gemiddelde zangactiviteit
- hoge zangactiviteit

Biodiversia

Dassen op Sloterdijkmeer?

door Ton Dujardin

Een das in de rubriek Biodiversia, het is weer eens wat anders. Ik werd door de das getriggerd, omdat het dier een maandje geleden landelijk nieuws werd. In Friesland (bij Stavoren) en in Brabant (bij Boxtel) zorgden dassenburchten ervoor dat de spoordijk werd ondergraven en het treinverkeer stilgelegd moest worden.

Dassen zijn onderdeel van de fauna van Nederland en wettelijk beschermd vanuit de Wet Natuurbescherming. Rond 1980 was de stand in Nederland gedaald tot zo'n 1.200 dassen en vanuit dat perspectief gaat het op dit moment goed. Door een verbeterde bescherming zijn er nu weer 5.000 à 6.000 dassen. Voor de biodiversiteit zijn Dassen goud waard. De das is een nachtdier en schuifelt met zijn neus aan

de grond in zijn territorium rond, op zoek naar langzaam bewegende prooien en plantaardig voedsel. Hij is daarmee een opportunistische alleseter en geen typisch roofdier, omdat hij niet actief op prooien jaagt.

Ik stel jullie meteen gerust. De Das zal nooit naar Sloterdijkmeer komen, al hebben we een pracht van een spoordijk waar hij zich ongetwijfeld heel gelukkig zou kunnen voelen.

Dassen graven een ondergronds tunnelnetwerk uit, dat noemen we een burcht. Burchten worden generatie op generatie gebruikt. Ze leven hierin met 3 tot 6 dieren. Om de burcht heen hebben ze een territorium. Ze hebben diepe en goed graafbare bodem nodig, met een lage grondwaterstand. De burcht ligt meestal in bosranden en houtwallen.

Dassenpaspoort

Lengte: 70 - 90 cm

Staart: ca. 20 cm, hoogte ca. 30 cm

Kleur: zwart, wit en grijs, zwarte strepen kop

Leefgebied: veel landschappen, behalve schrale zand- en heidegrond

Leefwijze: in grote families in burcht

Voedsel: insecten, muizen, slakken, maïs, bessen, regenwormen

Voortplanting: 1-4 jongen per worp

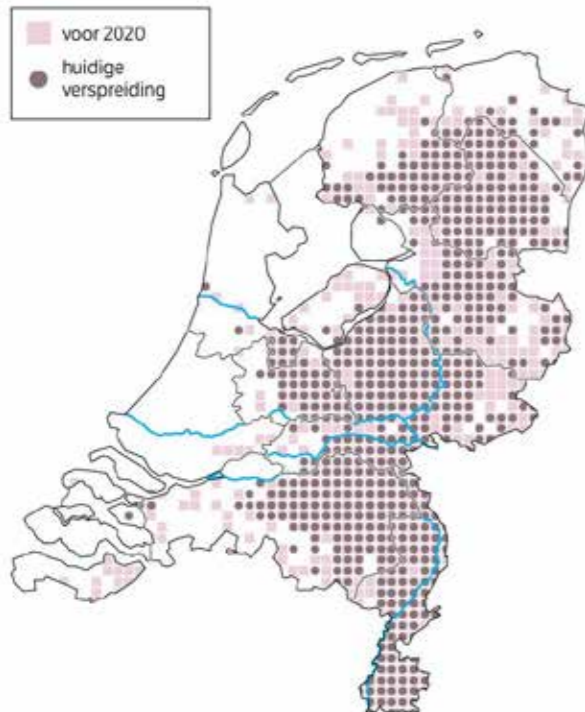
Periode worp: februari

Aantallen in Noord-Holland: ca. 100

Regio: uitsluitend in het Gooi

Sloterdijkmeer heeft, als ingepolderd stuk land, een hoge grondwaterstand waar de das zich niet thuis voelt. Bovendien schrikken ze snel wanneer ze mensen horen of ruiken, het zijn uiterst schuwe dieren.

Verspreiding van de das

In gebruik genomen dassenterp (Bron: Stichting Das & Boom).

Deskundigen trekken aan de bel als het gaat om de biodiversiteit in Nederland. Onder andere door de stikstofdepositie en de intensieve landbouw verliezen we in rap tempo talloze cruciale soorten, en brengen daarbij ook onze eigen leefomgeving in gevaar.

De (Europese) das (*Meles meles*) is een roofdier behorend tot de familie der marterachtigen (*Mustelidae*). Tot de familie behoren ook hermelijnen, wezels, bunzingen, otters, nertsen

en marters. De wetenschappelijke naam van de soort werd als *Ursus meles* in 1758 gepubliceerd door Carl Linnaeus.

Hoe gaat het met de Das in Nederland?

Sommigen zullen beweren dat het op dit moment wemelt van de dassen en dat ingrijpen nodig is. De das bevindt zich in het bijzondere wereldje van beschermde dieren, waar je, als je ze te na komt, een fikse boete te wachten staat. Voor de spoorwegen is een das een zeer schadelijk dier. Maar de NS houdt zich aan de wet. De Dassen bij Boxtel zijn weggevangen en verplaatst naar een kunstburcht. Daar zijn ze nu ook in Friesland mee bezig.

